

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

حوزه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان یزد

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان

جایگاه آبروی مؤمن از دیدگاه آیات و روایات

استاد راهنما

سرکار خانم زهره زارع زردینی

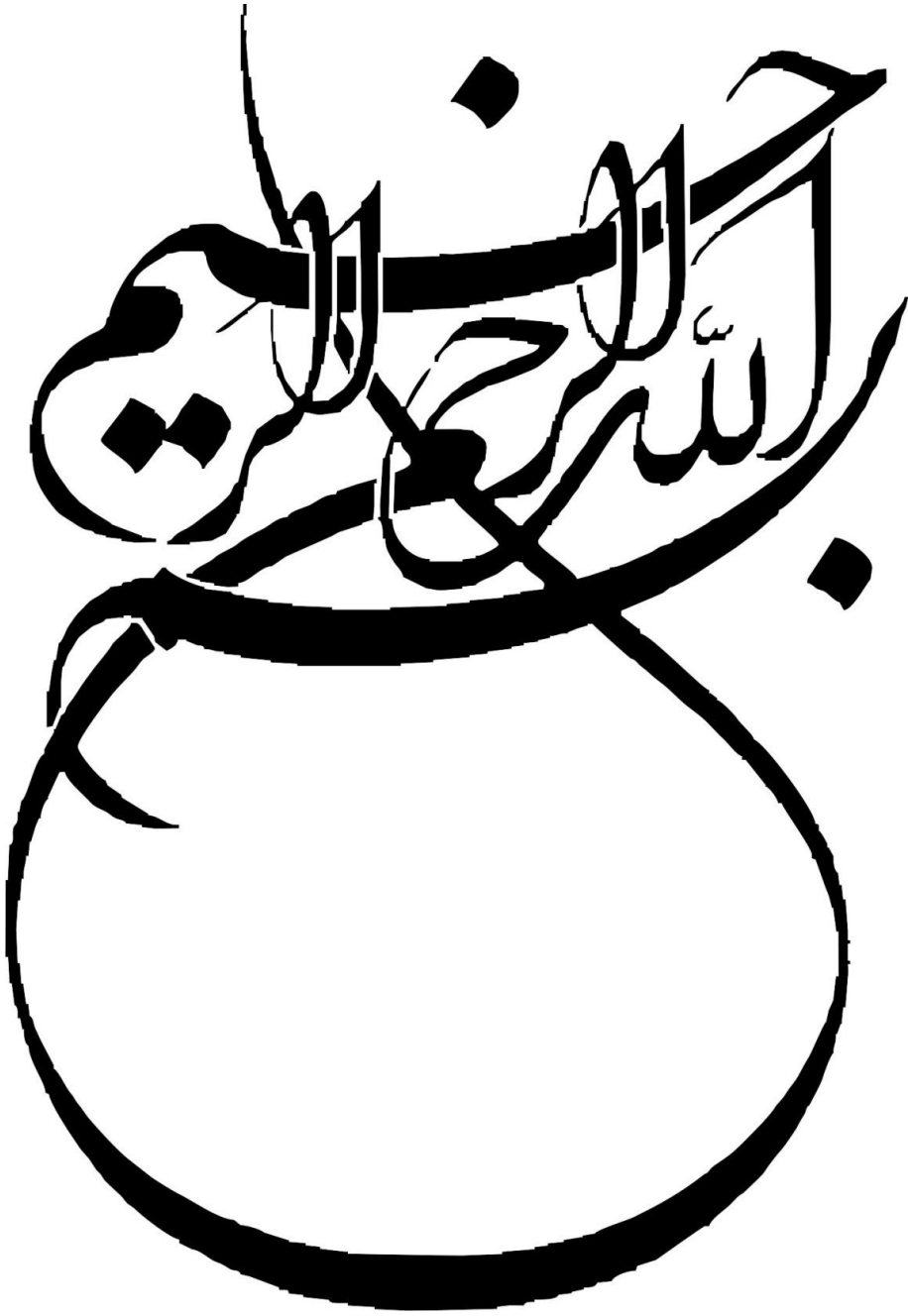
استاد داور

سرکار خانم سکینه ساروخانی

پژوهشگر

اشرف بمان زاده

تابستان ۱۳۹۴

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه علمیه خاوران

حوزه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان یزد

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان

جایگاه آبروی مؤمن از دیدگاه آیات و روایات

استاد راهنما

سرکار خانم زهره زارع زردینی

استاد داور

سرکار خانم سکینه ساروخانی

پژوهشگر

اشرف بمان زاده

تابستان ۱۳۹۴

تحمیدیه

حمد و ستایش، خدای را بر نعمتهایی که ارزانی داشت و شکر و سپاس، او را بر اندیشه‌ی نیکویی که در دل نگاشت و ثنا و تحسین بر آنچه از پیش فرستاد؛ بر نعمتهای فراگیر که (بدون خواست کسی) از چشمه‌ی لطفش جوشید، و دهش‌های انبوه و در خور، که بخشید، و بخشش‌های کامل و بی زوال که در پی می‌رسد.

دهش‌هایش، بیرون از گنجایش شمارش کنندگان و پاداش‌شان، فراتر از توان ستایشگران و شناخت ژرفا و جاودانگی‌شان، برتر از اندیشه‌ی خرد ورزان است. مردمان را برای تداوم و تسلسل نعمتها به سپاسگزاری فراخواند و به پاس فراوانی پاداش، در ستایش را به روی خلاق گشود و با این فراخوانی (به ستایش و سپاس) نعمتهای خود را دو چندان کرد.

بار الہا !

تو را حمد گویم که جز تو کسی خیر بندگان را نخواهد و سپاست گویم که نعمت یاد گیری علم را بر من ارزانی داشتی و همیشه مرا یاری داده‌ای.

اینک که این دوره از زندگی را با موفقیت طی کردم و درهای یادگیری بر من گشوده شد، از خداوندی که یاری خود را از من دریغ نداشت سپاسگذاری می‌کنم.

تقدیم

تقدیم به:

سفیر آرامش، پیام آور صلح و دوستی؛

مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف

آنکه روزی آرامش را به قلبهای نگران و منتظر هدیه می کند.

تقدیم به:

نخستین خاستگاه اندیشه و معلم زندگی ام؛

پدر مهربانم

که تکیه گاه من در فراز و نشیب های زندگی است،

تقدیم به:

تک گل باغ زندگی ام، قرارگاه من در لحظه های دل تنگی؛

مادر دلسوزم

که به دلگرمی او هرگز یاس و ناامیدی دردم راه نیافت،

تقدیم به:

کسی که با صبر و شکیبایی خویش و تحمل سختی های زندگی طعم خوش زندگی را به من

هدیه داد؛

همسر مهربانم

و تقدیم به:

امید بخش جانم، که با قلب بزرگ و آسمانی اش کوتاهی های من را بر من بخشید و آرامش را

نثار جانم کرد؛

فرزند عزیزم.

کنید. همین موضوع باعث شد که آقا شیخ علی، تا آخر عمر، مورد مرحام و عطوفت خاص آیت‌الله بروجردی بودند.^۱

۵-۲-۵- برای آنکه آبرومند است

از طلبه‌ای نقل شده که گفت: روزی به مغازه سبزی فروشی رفته بودم، دیدم مرحوم حاج میرزا علی قاضی (استاد عرفان علامه طباطبایی و خیلی از بزرگان) خم شده و مشغول جدا کردن کاهو می‌باشد، ولی بر خلاف معمول کاهوهای پلاسیده و خشن را بر می‌دارد. بعد از خرید، به دنبال او رفتم و علت این کار غیر عادی را سوال نمودم، مرحوم قاضی رحمه‌الله فرمودند: «آقا جان من! این مرد فروشنده انسان شریف و محتاجی است و من چون نمی‌خواهم چیزی بلا عوض به او بدهم تا عزت و شرف او پایمال شود و نیز برای این که به کمک بلا عوض عادت نکند از این کاهوهایی که خریداری ندارد و در نهایت برای فروشنده ضرر است برمی‌دارم تا هم از ضرر او جلوگیری کرده و هم بدین وسیله کمکی به وی نموده باشم. در ضمن برای ما هم فرقی ندارد که کاهوی لطیف و نازک بخوریم یا کاهوی پلاسیده و کلفت.»^۲

بنابراین انسان همیشه باید در حفظ آبروی مؤمن کوشش کند زیرا بردن آبروی کسی، ترور شخصیتی او حساب می‌شود و گناهش از قتل بالاتر است زیرا با کشتن یک نفر، فرد یکبار می‌میرد، اما با ریختن آبروی او و لکه دار کردن شخصیت او در نظام مردم روزی هزار بار می‌میرد. امید که با رعایت کردن این اصول و موارد هرگز باعث رنجش و یا ریختن آبروی کسی نشویم.

۱ - محمد، محمدی اشتیاردی، همان کتاب، ج ۵، ص ۸۰

۲ - علی، حسینی، مهر تابان، تهران، نشر کتاب فردا، ۱۳۸۲، ص ۲۰

نتیجه گیری

از وظایف دینی پیروان قرآن شریف این است که همواره مراقب عزت خویش و عزت برادران ایمانی خود باشند، نه قدمی بردارند که مایه ذلت خودشان شود و نه به آبروی برادران دینی خود آسیب برسانند. این مطلب ضمن روایات متعددی از رسول اکرم صلی الله علیه و اله وسلم و ائمه طاهرین علیهم السلام خاطر نشان گردیده است. آبرو بسیار ارزش دارد و همه مردم در برابر آبروی یک «فرد» مسئولند و دفاع از آبرو و حیثیت، واجب است.

در مورد مسئله انفاق، علاوه بر انفاق مال و ثروت، شامل انفاق علم، آبرو و مقام نیز می شود و آبرو و شخصیت فقیر، با ارزش تر از حفظ شکم و شخص فقیر است.

از موارد حفظ آبرو و شرف دیگران در اسلام می توان به این نکته اشاره کرد که: برای اثبات زنا، چهار شاهد مقرر کرده است، و حتی اگر سه شاهد گواهی دهند، هر سه شلاق می خورند، ولی برای اثبات قتل، دو شاهد کافی است.

از نظر اسلام نشانه همسر شایسته، رازداری، حفظ مال و آبرو و ناموس شوهر در غیاب اوست و چیزی که باعث و عامل شناخت صحیح، هم مایه آبرو و حیثیت اجتماعی و هم سبب مغفرت اخروی است، تقوا شناخته شده است. و اگر کسی مسئولیتی را بپذیرد و خوب انجام ندهد، سرمایه، شخصیت، آبرو و وجدان خود را در معرض خطر قرار داده و زیانکار خواهد بود.

آبروی زن و مرد مؤمن، محترم و لطمه زدن به آن گناه بزرگی است. (حفظ آبرو به زن یا مرد بودن ربطی ندارد). بنابراین، بازار شایعات را داغ نکنیم و با نقل شنیده های بی اساس، آبرو و حقوق افراد را از بین ببریم و حساب شخصیت های مذهبی را از حساب خانواده و نزدیکان آنها جدا کنیم. چرا که در خانواده انبیاء نیز، مسایل ضد اخلاقی همچون حسد و حيله میان فرزندان مطرح است.

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم
۲. نهج البلاغه
۳. ابن بابویه، محمد بن علی، ثواب الاعمال، ترجمه صادق حسن زاده، تهران، نشر دارالعلم، ۱۳۸۲
۴. ابن منظور، محمد بن مکرم، لسان العرب، چاپ سوم، بیروت، نشر دار صادر، ۱۴۱۴ق
۵. انصاریان، حسین، شرح دعای کمیل، چاپ سوم، تهران، انتشارات دارالعرفان، ۱۳۸۴
۶. انوشه، محمد جواد، جایگاه آبرو و حیثیت افراد و راههای دفاع از آن، تهران، نشر فرهنگ، ۱۳۸۵
۷. ترکاشوند، نجمه، شب‌نم‌های آبرو، تهران، نشر شهر ما، ۱۳۹۱
۸. تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم، تهران، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۰
۹. تنه کار، محسن، آیین آبروداری، قم، نشر نسیم حیات، ۱۳۸۹
۱۰. جباران، محمد رضا، درسنامه علم اخلاق، چاپ دوم، قم، مرکز نشر هاجر، ۱۳۸۵
۱۱. جمعی از مترجمان، ترجمه تفسیر جوامع الجامع، مشهد، نشر قدس رضوی، ۱۳۷۷
۱۲. جنتی، احمد، نصایح، تهران، انتشارات سروش، ۱۳۹۰
۱۳. الحر العاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه، قم، نشر آل البيت، ۱۴۰۹ ق
۱۴. الحرائی، ابومحمدالحسن بن علی بن الحسین بن شعبه، تحف العقول عن آل الرسول، بیروت، موسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۳ ق
۱۵. حسینی، علی، مهر تابان، تهران، نشر کتاب فردا، ۱۳۸۲
۱۶. حسینی، اعظم السادات، سوء ظن و حسن ظن به خدا و خلق در آیات و روایات، تهران، نشر دانش، ۱۳۸۷

۱۷. خمینی، روح الله، صحیفه نور، تهران، موسسه نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۹
۱۸. خمینی، روح الله، چهل حدیث، تهران، موسسه نشر آثار امام خمینی، ۱۳۸۳
۱۹. دستغیب، سید عبدالحسین، گناهان کبیره، قم، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۴
۲۰. دلشاد تهرانی، مصطفی، سیری در سیره نبوی، تهران، نشر فکرآوران، ۱۳۸۹
۲۱. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه دهخدا، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۱
۲۲. رجائی، محمدرضا، پرواز به سوی آبرو (اصول و روش های آبرومندی)، اصفهان، نشر کیاراد، ۱۳۹۲
۲۳. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، بیروت، نشر دارالعلم، ۱۴۱۲ق
۲۴. صفاخواه، محمد حسین، گلچین صدوق، تهران، انتشارات ولی عصر، ۱۳۸۴
۲۵. ضمیری، محمدرضا، آبرو و حیثیت، تهران، نشر دلیل ما، ۱۳۸۹
۲۶. طباطبائی، محمد حسین، المیزان ترجمه: سیدمحمدباقر، موسوی همدانی، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، ۱۳۸۴
۲۷. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، قم، نشر فراهانی، ۱۴۰۳ق
۲۸. طریحی، فخرالدین، مجمع البحرین، چاپ سوم، تهران، انتشارات مرتضوی، ۱۳۷۵
۲۹. علی بن حسین، صحیفه سجادیه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۸
۳۰. غفاری، محسن، آفات زبان، چاپ سوم، تهران، انتشارات پیام آزادی، ۱۳۸۷
۳۱. فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، قم، انتشارات هجرت، قم، ۱۴۱۰ ق
۳۲. فیض کاشانی، محمد بن مرتضی، المحجه البیضاء، قم، نشر الهادی، ۱۳۸۹
۳۳. فیض کاشانی، محسن، تفسیر صافی، تهران، انتشارات الصدر، ۱۴۱۵ ق
۳۴. قربان زاده، مهدی، راز آبرومندی، قم، نشر وثوق، ۱۳۸۴

۳۵. قرائتی، محسن تفسیر نور، تهران، مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۳
۳۶. کریمیان، منصور، مهربانی، گذشت و حفظ آبرو، تهران، نشر فارابی، ۱۳۸۳
۳۷. کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۳ ق
۳۸. مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار، تهران، نشر دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۳ ق
۳۹. محمدی اشتهاردی، محمد، داستان دوستان، تهران، نشر عروج، ۱۳۸۱
۴۰. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، قم، نشر دارالحديث، ۱۳۸۶
۴۱. مصباح یزدی، محمد تقی، پندهای امام صادق علیه‌السلام به ره‌جویان صادق، قم، موسسه امام خمینی، ۱۳۸۲
۴۲. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران، نشر ثامن، ۱۳۶۷
۴۳. معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، قم، انتشارات دیبا، ۱۳۸۶
۴۴. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۸
۴۵. مکارم شیرازی، ناصر، اخلاق در قرآن، قم، نشر انصار، ۱۳۸۴
۴۶. مهدوی کنی، محمدرضا، نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی، قم، نشر اسراء، ۱۳۸۵
۴۷. مهیار، رضا، فرهنگ ابجدی عربی- فارسی، تهران، انتشارات سپهر، ۱۳۸۸
۴۸. میرباقری، محسن، رهنمای انسانیت، تهران، نشر دنیای دانش، ۱۳۹۰
۴۹. میرزایی، علی اکبر، نهج الفصاحه، قم، نشر دارالفکر، ۱۳۸۵
۵۰. نراقی، احمد، معراج السعاده، چاپ هفتم، قم، انتشارات حکمت، ۱۳۷۴
۵۱. نوری طبرسی، حسن، مستدرک الوسائل، قم، نشر انوار الهدی، ۱۴۰۸ ق
۵۲. هاشمی رفسنجانی، اکبر، فرهنگ قرآن، قم، موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۶